

NYE TILTAK OG ØKT INNSATS MOT LAKSELUS

Trusselen fra lakselusa mot villaks- og sjøørretbestander er allerede alvorlig. Med økende grad av resistens, og stadig større produksjon av oppdrettsfisk, blir situasjonen ytterligere forverret. Regjeringen må raskt konkretisere og iverksette alle tiltakene som er foreslått i strategien for bærekraftig havbruk og i Arealutvalgets rapport.

De undertegnende organisasjonene står samlet bak følgende krav til økt innsats mot lakselus:

- All vekst i oppdrettsindustrien må stoppes inntil man kan dokumentere vedvarende kontroll på lusesituasjonen.
- Fiskeri- og miljømyndigheter må sammen sikre en kontinuerlig og omfattende overvåking av mengden lakselus på ville bestander av laks og sjøørret.
- Skadelige nivåer av lakselus på villaks og sjøørret må føre til umiddelbare tiltak i oppdrettsanleggene, som utslakting og generell produksjonsreduksjon.
- Størrelsen på de nasjonale laksefjordene må økes, og vernet av laksen og sjøørreten i disse fjordene må bli strengere.
- Lusenivåene langs kysten må ned. Både i laksens utvandringsskorridorer og i sjøørretens beiteområder.
- Oppdrettsindustriens miljøfond må styres av myndighetene og dekke alle nødvendige utgifter til luseovervåking så vel som rømmingsovervåking og utfisking.
- Prinsippet om at forurenser **skal** betale må også gjelde for oppdrettsnæringen, ikke bare for landbasert virksomhet.

 njff.no	 NORSKE LAKSEELVER lakseelver.no	 wwf.no	 NORSK FRILUFTSLIV norskfriluftsliv.no
 virke.no	 NORGES SKOGTEIERFORBUND skog.no	 Naturvernforbundet naturvernforbundet.no	 GREENPEACE greenpeace.no
 NORGES BONDELAG bondelaget.no	 Reddvillaksen reddvillaksen.no	 SABIMA SAMARBEIDSRÅDET FOR BIOLOGISK HANDEL sabima.no	 NATUR OG UNGDOM nu.no

En dødelig
snyter

Lakselus
- en trussel
mot villaksen

LAKSELUSA – DØDELIG FOR VILLAKS OG SJØØRRET

Langs kysten vår ligger det i dag ca 1000 oppdrettsanlegg, med til enhver tid rundt 400 millioner oppdrettsfisk til sammen. Dette er omtrent 1000 ganger det totale, årlige antallet villaks som kommer opp i norske elver (ca 400.000).

Lakselusa lever på laks, sjøørret og sjørøye i saltvann. Fra naturens side er det lave konsentrasjoner av lakselus i kystnære farvann, og lusa har tidligere ikke vært noen trussel for villfisk. På grunn av de store mengdene laks og regnbueørret i oppdrettsanleggene får vi en unormal og ekstremt høy konsentrasjon av lakselus i fjord- og kystområder med tett oppdrettsvirksomhet. Det store antallet rømt oppdrettsfisk har også lakselus, og forsterker smittepresset på villfisken. Når den unge laksen (smolten) svømmer ut av elvene om våren, mot beiteom-

rådene lenger ut i havet, passerer den oppdrettsanleggene som ligger i fjordene og langs kysten.

Dersom oppdrettsanleggene har mye lus på fisken sin om våren, må den unge laksen svømme gjennom et belte av lakselus, og risikerer å få på seg mange lakselus. Store lusepåslag gir smolten en svært dårlig start på dens voksne liv. Lusa beiter hull i laksens hud, og mye fisk dør som følge av sårskader, infeksjoner og problemer med vann- og saltbalansen i kroppen. For sjøørreten er situasjonen enda verre, da den ikke vandrer ut i åpent, oppdrettsfritt hav, men oppholder seg i kystområdene der oppdrettsanleggene ligger. Mange sjøørretunger dør, eller blir nødt til å avbryte sjøoppholdet for tidlig pga. luseangrepene. Mange sjøørretbestander er alvorlig truet av lakselus.

RESISTENT LAKSELUS TRUER VILLAKSEN

For å bekjempe lus i oppdrettsanleggene benyttes ulike kjemikalier. Noen tilsettes fôret mens andre tilføres direkte i vannet ved såkalt badebehandling.

Et problem som blir stadig større er at lakselusa har tilpasset seg medikamentene som brukes for å bekjempe den. Mattilsynet sa høsten 2014 at resistens er oppdaget langs hele kysten fra

Rogaland til Finnmark, og at situasjonen er svært bekymringsfull. Statssekretæren i Nærings- og Fiskeridepartementet sa samtidig at ”verktøykassa i realiteten er ganske tom når det gjelder å bekjempe lakselusproblematikken.”. Resistente lakselus kan få svært negative konsekvenser for lakse- og sjøørretbestandene i mange norske vassdrag.

Dette er lakselus

Lakselus (*Lepeophtheirus salmonis*) er en parasitt som lever av slim, skinn og blod fra laksefisk. Lakselusa lever bare så lenge vertsfisken er i saltvann. Den har alltid levd naturlig på laks, sjøørret og sjørøye, og har aldri vært noen trussel mot bestandene av villfisk.

”På en laks som forlater barndomselva er 5-10 lakselus dødelig”

